

SLOVENEK.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejeman velja:

Za celo leto predplačan 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za jeden mesec 1 gld.40 kr.

V administraciji prejeman velja:

Za celo leto 12 gld., za pol leta 6 gld., za četrt leta 3 gld., za jeden mesec 1 gld.

V Ljubljani na dom pošiljan velja 1 gld. 20 kr. več na leto.
Posamne številke po 7 kr.

Naročnino in oznanila (inserte) vsprejema upravništvo in ekspeditija v „Katol. Tiskarni“, Vodnikove ulice št. 2.

Rokopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma ne vsprejemajo.

Vredništvo je v Semenških ulicah št. 3, I., 17.

Izhaja vsak dan, izvemši nedelje in praznike, ob pol 6 uri popoldne.

Štev. 137.

V Ljubljani, v sredo 17. junija 1896.

Letnik XXIV.

Obsodba liberalizma.

(Dalje.)

Liberalni časniki in škofje.

Leta 1888. je turinski nadškof prepovedal neki list, kateri je na zvit način izpodkopaval škofovo avtoriteto. Ta se je pritoževal na ves glas, kakor je pri liberalcih običajno, da se mu godi krivica. Nato je odpisal papež Leon XIII. dne 17. decembra 1888 obširno pismo, kjer določuje škofovo oblast do liberalnih časopisov njegove škofije. Evo iz tega pisma nekaj odlomkov:

„Nikakor se ne sme trpeti, da bi lajiki, po veroizpovedanju katoličani, javno v časopisih si prisvajali toliko oblasti, da bi smatrali in zagovarjali kot dovoljeno, o katerihkoli osebah, celo o škofih, prav po „slobodnjaško“, kakor bi se jim ljubilo, soditi in govoriti. Ne sme se trpeti, da bi smel vsak tudi o vseh onih vprašanjih, ki niso dogme, misliti, kakor bi se njemu samemu zljubilo ali delovati po lastni volji.¹⁾ — V tej stvari ni ničesar, prečastiti brat, v čemer bi smel dvomiti nad našo popolno potrditvijo. Saj je naša poveljna dolžnost, da čuvamo in se trudimo, sveto škofovsko oblast ohraniti popolnoma neoškodovano in neoskrunjeno. Naša dolžnost je zapovedovati in doseči, da se povsodi ta oblast pristojno časti in da ji katoličani ne odtegujejo v nečem dolžno pokorščino in spoštovanje. Sveto poslopje, katero se imenuje cerkev, stoji istinito kot na vidnem temelju najprej na sv. Petru in njegovih naslednikih, potem pa neposredno na apostolih in škofih, naslednikih apostolov. Kdor te posluša ali

zaničuje, dela ravno tako kakor oni, ki posluša ali zaničuje Kristusa Gospoda. Iz škofov obstoji naj-vзвиšenejši del katoliške cerkve, kateri po božjem pravu uči in vlada ljudi. Kdor jim torej nasprotuje ali se njihovemu povelju trdovratno upira, je zelo oddaljen od cerkve. (Mat. 18, 17.)²⁾

Liberalci pa pravijo: Saj vam pustimo vaše dogme, za katere se ne brigamo, le v politiki nam je zoprno škofovo nadzorstvo!

Na to pravi sveti oče:

„Pokorščina pa ni omejena samo na dogme, ampak se mora raztezati še mnogo dalje, namreč na vse one zadeve, katere obsega škofova oblast. Zakaj škofje so v krščanskem ljudstvu res učitelji svete vere, a so tudi vladarji in poveljniki, in tako vladajo, da morajo o sreči ljudij, katere jim je izročil Bog, dati nekaj odgovor Bogu samemu. Zato opominja apostelj Pavel kristijane: „Bodite pokorni svojim predstojnikom in bodite jim podložni; zakaj oni čujejo kakor taki, kateri bodo odgovor dajali za vaše duše.“ (Hebr. 13, 17.)

„Saj je znano in jasno, da sta v cerkvi dve vrsti katoličanov: pastirji in čreda, vodniki in množica. Prvi imajo dolžnost, da uče, vladajo, določujejo red v življenju in dajejo zapovedi; dolžnost drugih je, da so podložni, da ubogajo, da izpolnjujejo povelja, izkazujejo čast.“³⁾ Če si pa podložniki prisvajajo oblast predstojnikov, ne delajo samo predrzno in krivično, ampak, kar se tiče njih samih, popolnoma preobračajo red, katerega je Bog, ustanovnik cerkve v neskončni previdnosti postavil.“

¹⁾ „Quicumque eis resistat, vel dicto audiens esse pertinaciter recuset, ille ab Ecc. longius recedit. Tam 184.

²⁾ „Prioris ordinis munus est docere, gubernare, moderari vitae disciplinam, praecepta dare: alterius vero officium subesse, obsequi, praecepta sequi, honorem adhibere. Tam 184.

Liberalci pa upijejo: Škof ni nezmotljiv, vsaj, kadar se moti, takrat si ga smemo privoščiti in ga osramotiti pred ljudstvom!

Na drugem mestu bomo objavili, kako sodi papež Leon XIII. o političnem delovanju naših škofov. Njegova sodba je pač dijamentralno nasprotna sodbi liberalnih kričavcev. A recimo za sedaj, da bi bilo res, kar očitajo liberalci škofom, kako bi se morali v tem slučaju obnašati proti njim?

„Ce bi se pa kdo nahajal mej škofi, kateri si ne bi bil v svesti svoje vzvišene službe in bi kakorkoli zanemaril svojo sveto dolžnost, ne bi izgubil zaradi ničesar od svoje oblasti; in dokler je v jedinstvi z rimskim papežem, ne bi bilo nikomur izmed njegovih podložnikov dovoljeno, zmanjšati svojo udanost in pokorščino proti njemu. Vtikati se v dela škofov in jih kritikovati, nikakor ni dovoljeno zasebnikom.“⁴⁾

To je dolžnost samo onih, kateri so njihovi predstojniki po svetem posvečenju, posebno rimskega papeža.

K večjemu v kakem jako važnem slučaju, je dovoljeno, vso stvar predložiti papežu; to se pa mora zgoditi previdno in mirno, kakor to zahteva skrb za splošni blagor, ne kričeče in ne karajoče; zakaj tako nastanejo razpori in krivice, ali se vsaj pomnože.“

„Ker pa govorimo sedaj o krivdi nekega časnika, ne moremo nikakor opustiti, da ne bi urednikom katoliških časopisov zapovedali, da naj... svete zakone spoštujejo in v ničemer od njih ne odstopijo.“⁵⁾

Tako ostro je obsodil papež katoliški časopis, kateri se ni pregrešil v ničemer drugem, nego da je prekršil pokorščino v politiki. Kako bi pa obsodil

⁴⁾ „Inquirere in acta Episcoporum, eaque redarguere, nullo modo attinet ad privatos.“ Tam 184.

⁵⁾ Tam 185.

LISTEK.

Dve družini.

Povest. — Spisal Traven.

(Konec.)

Po praznikih pa se raznese po vasi čudovita novica. Toliko, kakor letos ni dal Majar še nikoli opravka klepetavim jezikom in tudi letos še nikdar toliko, kakor na dan po sv. Treh kraljih. A zdaj se je njegovo ime imenovalo v zvezi z Rajnikovim.

Ta ni mogel doseči svojega namena in zato je izpolnil svojo grožnjo. In prišle so na dan čudovite stvari.

Sodnija je dobila od Rajnika vse Majarjeve zapiske in tu so se očitno pokazala silna sleparstva. V Smerečje je prišel iz nekega malega mesteca, v katerem je bil že tako na slabem glasu, da mu ni kazalo več ostati. Če bi hotel povrniti vse, kar si je pridobil po krivici tam, potem v Smerečju in povsod, kjer je imel kakšne zveze z drugimi, manj premetenimi trgovci, ne bilo bi zadosti, tudi ko bi mu vzeli vse do zadnjega novca.

Majar se je skušal zagovarjati in zvrniti vso krivdo na Rajnika, a ta je tajil, da bi sploh kaj

vedel o Majarjevih „umazanih špekulacijah“; če bi se mu le količkaj sanjalo o taci grozovitosti, ne vstrajal bi pri njem niti tri dni; in zdaj, ko je po „srečnem naključju“ prišel na sled nebrojnim sleparijam svojega šefa, oglašil se je v njegovem srcu mogočno čut poštenosti in on, Rajnik je šel in ovadil svojega gospoda... Majarja so te besede silno raztogotile. Ko je uvidel, da se ne more več rešiti, povedal je čisto resnico, in tako je prišlo na dan, iz kakšnih nagibov je „pošten“ Rajnik naznanil slavni sodniji Majarja; ti nagibi pa so ob enem dokazovali, da je pripa! velik del krivde pri teh „umazanih špekulacijah“ Rajniku samemu.

Odvedli so obadva v mesto.

Preiskave o raznih krivicah so se vršile še dolgo časa; potem pa je bilo treba vračevati in Majarjevo premoženje je skopnelo, kakor spomladanski sneg. Ostala je samo Majaričina dota.

Koliko kazen je dobil Majar in koliko Rajnik, tega smereški radovedneži nikoli niso mogli natanko zvedeti. Majarja ni bilo v Smerečje nikdar več. V zaporu ni umrl, sicer bi dobila njegova žena kakšno poročilo. Tako so ga sčasoma vsi pozabili, le žena in hči ste molili vsak večer zanj; tudi Vejanova Marijca se ga je včasih spominjala, in sicer ga je videla v spominih zmirom le s tistim hudobnim na-

smehom, ki mu je igral krog usten tačas, ko sta delala letni račun.

* * *

Leto po teh dogodkih je prišel Vejanov France domov; imel je novo mašo. Mati je jokala od veselja in ko je na stopnicah oltarja prejela iz sinovih rok najsvetejši zakrament, bilo je pozabljeno vse trpljenje.

Stanovala je z Majarjevimi skupaj, — pa ne v prejšnji lepi hiši s prodajalno in nadstropjem; to so jim „takrat“ prodali.

Vse tri ženske so šivale, da so si tako zaslužile vsakdanji kruh. Svojega spravljenega denarja se Majarica ni hotela dotakniti, kajti hranila ga je za doto Ivanki.

Vejanov Jože je prišel domu kolikorkrat je mogel; nekoliko zaradi matere, še bolj pa — kakor so hoteli nekateri ljudje vedeti — zaradi lepe Ivanke.

Zdaj je imel v mestu majhno zdravniško službo. Nekega dne zasnuhi mladi gospod doktor Ivanko pri njeni materi in malo mesecev potem je bila poroka.

Pozneje je prišel doktor Jožef Vejan v Smerečje za okrajnega zdravnika, pri njem pa je živela njegova mati in mati Ivankina.

naše liberalne liste, kati vabijo v razkol, proslavljajo indiferentizem, uče materijalizem in soc. demokracijo podpirajo v boju zoper cerkev?

To bodi v premislek zlasti onim gg. duhovnikom, kateri sedajo na sodni stol proti škofom in svoje pičlo bogoslovno znanje posojujejo liberalnim listom, kakor se baje godi na Goriškem.

Avstrijska delegacija.

O večerajšnji seji avstrijske delegacije se nam brzojavlja iz Budimpešte:

Predsednik Chlumecky otvori sejo ob 1/4. uro ter se s toplimi besedami spominja pokojnega delegata Kluna.

Delegata grof Sylva Taroucca in grof Haugwitz sta odložila mandata.

Nato se prične generalna debata o proračunu vnanjega ministerstva in dodatnih kreditih za leto 1897.

Poročevalec Dumba priporoča proračun brez premembe.

Delegat Kramar naglašja, da je vnani minister uprav z diplomatsko spretnostjo govoril o položaju na Balkanu, dasi je imela avstrijska delegacija popoln neuspeh, posebno v Bolgariji. Minister je prav ostro govoril o Turčiji, kakor pred meseci Salisbury, toda uspeha ne bode nobenega. Tako tudi odločne besede proti Srbiji ne bodo pridobile simpatij. Trodržavna zveza ne podpira naše politike na vzhodu. Pomirljivo pa je, da se je Avstrija sprijaznila s položajem v Bolgariji in da Rusija na vzhodu zasleduje politiko miru. Trodržavna zveza se je predručila, kajti Nemčija išče koristij v Afriki in vzhodni Aziji. Te nemške težnje vplivajo na politiko v Franciji, Angliji, Združenih državah, Italiji in Rusiji. Za Rusijo je Perzija sedaj važnejša, nego Carigrad. Največja nevarnost proti Evropi od Kitajcev in Japoncev, kjer so delavske moči jako poceni in se industrija nenavadno razvija. Vsled tega je trodržavna zveza zgubila mnogo pomena, ker se je zmanjšala nevarnost vojske s Francozi in Rusi. Svetovna zgodovina se več ne suče o Bolgariji in Alzaciji, Nemčija išče ruskega prijateljstva. Prihod ruskega carja na Dunaj bode gotovo za vedno utrdil prijateljske razmere. Avstrija ostane velesila prve vrste, četudi nima povoda vtikati se v svetovno gibanje in politiko, ker sama sebi zadošča. Vsled tega je naša država lahko povsod posredovalka miru. V ta namen pa treba sporazumljenja z Rusijo in vredenih domačih razmer. Da se to doseže, morajo vsi narodi v naši državi imeti jednake pravice, v prvi vrsti pa treba dognati narodnostni mir na Češkem.

Grof Wurmbbrand pritruje predgovorniku, da Avstrija hoče mir, toda kdor hoče mir na vsak način, lahko zaide v prepir s sosedom. Avstrija zasleduje na vzhodu politiko, s katero se strinjajo nemški, poljski in ogerski narod, le Čehi niso zadovoljni, ker menijo, da je vsled tega nemogoče sporazumljenje z Rusijo. Vzhodno vprašanje pa je tako važno, da tudi Nemčija ne bode vedno nevtalna nasproti temu. Zvezne države morajo biti jedine v glavnih točkah, to so, samostojnost balkanskih držav in obstanek Turčije. Če pa hoče Turčija obstati, urediti mora svojo upravo ter dovoliti popolno enakopravnost vseh veroizpovedanj in narodnostij. V prvi vrsti naj bi se to doseglo na Balkanu.

Delegat Gessmann najprvo naglašja, da delegacija nima nobenega vpliva na vnano politiko, ker je le glasovalni stroj. Govornik obžaluje, da po njemu izvoz avstrijskih izdelkov na vzhod.

Opozarjati je treba tudi nato, da vlada v balkanskih državah veliko sovraštvo nasproti Avstro-Ogerski vsled kauvinističnega postopanja Mažarov, katero se kaže posebno pri avstrijski izvozni trgovini. Tako je n. pr. zelo nazadoval v zadnjem času izvoz železa v Bolgarijo. Konečno navaja nekatere spremembe v konzularstvu, da se na ta način zboljša sedanji položaj.

Nadalje izjavlja, da so nižji uradniki v zunanjem ministerstvu slabo plačani, in zahteva, da se da pisarniškemu osebju prosta vsaj vsaka druga nedelja. V tem smislu stavljenja resolucija je zadostno utemeljena in se postavi na dnevni red.

Delegat Bareuther govori o kvotnem vprašanju, nestrpnosti Mažarov nasproti drugim narodnostim ter graja, da se uprava Bosne in Hercegovine premalo nadzoruje. Govorec o izjavi zunanjega ministra glede zunanje politike, pravi govornik, da

je minister prav slabo potolažil avstrijske narode, ko je naglašal tradicionalno simpatijo do Anglije. Gojiti je treba simpatijo le za trozvezo. Nasproti delegatu Kramaru naglašja, da Avstrija, posebno pa Čehi nimajo nič pričakovati od Rusije, tem manj, ker rešitev češkega vprašanja ne spada v zunanjo politiko. Slednjič izjavi govornik, da bo glasoval za proračun.

Del. Schwarz pojasni nazore Mladočehov o zunanji politiki, zagovarja vpliv Rusije in izjavi konečno, da bode njegova stranka glasovala proti proračunu.

Del. vitez Zaleski izjavlja, da se popolno strinja z izjavo zunanjega ministra Goluhovskega ter mu izreka popolno priznanje in sicer ne zato, ker je gališki rojak, marveč ker tako uspešno vodi zunanje zadeve in skuša povsodi pomirljivo vplivati na zunanjo politiko. Konečno odločno zavrača mnenje, da je avstrijska delegacija samo stroj za glasovanje, in izjavlja, da bode glasoval za nespremenjen proračun.

Nato se debata zaključí.

Del. Kramar polemizuje z grofom Wurmbbrandom in Bareutherjem glede vpliva Nemčije in Rusije na Avstro-Ogersko ter izjavi, da naša monarhija ne išče in ne potrebuje nikakega pokroviteljstva, marveč mora samostojno delovati.

Del. Barwinski govori o potrebi trozveze za evropski mir, pohvali izjavo zunanjega ministra. Nadalje obširno pojasnjuje rusko politiko na neruske narode ter osvetljuje žalosten položaj v Rusiji živčih Rusinov, ki so popolno brezpravni in jim je odvzeta vsaka prilika za kulturni razvoj. Rusinski jezik se zatira v cerkvi in šoli in je njihovo slovstvo vsled stroge cenzure onemogočeno. Tak vpliv pa skuša raztegniti Rusija tudi na avstrijske Slované in temu se mora upreti vlada z vso odločnostjo. Najboljši pripomoček za to pa obstoji v tem, da se skuša zadovoljiti zahtevam slovanskih narodov.

Nato se preide v podrobno razpravo, v kateri so govorili deleg. Steinwender, Zaleski in Kramar. Prvo in drugo poglavje se vsprejme nespremenjeno, resolucija deleg. Gessmanna se pa odkloni.

Prihodnja seja jutri ob 10. uri dopol. Na dnevnem redu je vojni proračun.

Politični pregled.

V Ljubljani, 17. junija.

Nemška nacionalna stranka. Včerajšnji listi objavljajo program nemške ljudske stranke, katera se je sedaj prelevila v nacionalno stranko in sestavila poseben program, čegar važnejše točke podajemo na tem mestu. Nova stranka hoče odločno delovati na to, da se ohrani in utrdi zveza z nemškim cesarstvom, da se varuje nemštvo v Avstriji s potrebnimi zakoni. Odstraniti se mora slovanski vpliv z odcepljenjem Galicije, ravno tako vpliv židovstva na vseh poljih javnega življenja, nadaljevati volilno reformo ter zahtevati prosto šolo in slobodo mišljenja. Gojiti je odločno socialno politiko v varstvo delavcev s preosnovo delavskih razmer, ustanovitvijo zavarovalnic za starost in onemoglost. Temeljite preosnove se zahtevajo v agrarnih in obrtnih zadevah ter varstvo pred napadi kapitalistične špekulacije. Pogodba z Oggersko se mora odkloniti, ako se Mažari ne zadovoljijo s pravičnim kvotnim doneskom. Konečno se glasi v programu, da se zavrača vsak boj zoper vero, vendar pa se je treba krepko ustavljati „klerikalnim“ zahtevam. S takim programom se ne more strinjati noben Avstrijec, katoličan, še manj pa kak Slovan.

Ogerski duhovniki in dr. Lueger. Pred nedavnim so se sošli katoliški duhovniki vesprimske škofije v Papi, koder so se posvetovali o krščansko-socialnem programu ter konečno sklenili, doposlali dr. Luegerju pozdravno adreso. Besedilo imenovane adrese so res kmalu sestavili ter je obelodanili po katoliških listih. To pa je vzbudilo pri mažarskih šovinistih toliko ogorčenost, da so prisilili vse one, ki so adreso podpisali, da so jo morali proglasiti neveljavnim in o tem obvestiti dr. Luegerja.

Sloboda katoliške cerkve v Franciji. Ze pogostokrat smo imeli priliko opaziti, kako nestrpni so francoski framasoni nasproti katoliškemu prebivalstvu. To se je posebno jasno pokazalo minulo nedeljo, ko so se imele vršiti po raznih cerkvah procesije z Najsvetejšim. S početka je sedanja vlada pokazala nekoliko naklonjenosti katoliški cerkvi, ko je nastavila in imenovala nekaj novih škofov

na že davno izpraznjena mesta. Vsled tega je bilo katoliško prebivalstvo mnenja, da bode tudi neovirano izvrševalo svoje verske dolžnosti, akoravno so izdali posamni župani stroge prepovedi. Toda verno francosko ljudstvo se je močno varalo. Komaj so namreč otvorili slovesen obhod, že so pridrli redarji in nahujskani nemirneži, ki so z silo pognali udeležence v cerkev ter počenjali stvari, kakoršnih so le zmožni najbolj zagrizeni framasoni. V nekaterih mestih je prebivalstvo z največjo mirnostjo preneslo te silne napade, v drugih, posebno pa v Poitiers, so katoličani odločno zahtevali, da jih nasprotniki ne ovirajo v javnih verskih vajah. Prišlo je na več mestih do velikih nemirov in bilo ranjenih več oseb. Ministerski svet se je takoj drugi dan pečal s to zadevo ter sklenil, da se odredi stroga preiskava in se zagotovi veljavnost dotičnih zakonov in odredb. Pripravljajo se tudi raznovrstne interpelacije, s katerimi hočejo doseči framasonski poslanci, da se ne kali javni red (!). S tem činom je nova vlada pokazala, da je še popolno v rokah framasonov in da skrbi za vse drugo preje, nego za katoliško zavedno prebivalstvo. Ako hoče doseči javni red, naj pozove na odgovor nemirneže in zajamči slobodo katoliški cerkvi. Dokler pa tega ne stori, je zaman vse njeno prizadevanje za javno varnost.

Nemiri na Kreti se pojavljajo še vedno v isti meri, kakor poprej; čim več turških vojakov dojde na otok, tem slabše se godi ubogemu zatiranemu prebivalstvu. Grška vlada, ki se dosedaj jedina odločno poteguje za pravice nesrečnikov, je diplomatskim putem zahtevala od turške vlade, naj konečno vendar ukrene potrebne korake, da se mirnim potom zaduši pogubonosni prepir mej prebivalci in vojaki. Toda mesto zmage je žela le popolen poraz, kajti turška vlada je odločno izjavila, da ne nastopi drugega pota v dosego svojega namena, marveč hoče tako dolgo pošiljati vojne moči na otok, dokler z silo ne zatre trajnega upora. Turčija se zelo vara, ako meni, da bode na ta način kaj dosegla, nasprotno bode le vedno pomnoževala splošno razburjenost. Kretanski osrednji odbor je uvidel, da se s pomočjo same Grške ne vrne mir v deželo, in se je vsled tega s posebnim pozivom obrnil do vseh krščanskih velevlastij s prošnjo, naj neposredno pomagajo zatiranemu ljudstvu ter je otmo gotove smrti. Kot najuspešnejši pripomoček bi bil po njegovem mnenju ta, da pomagajo velevlasti nesrečnikom iz tega otoka v druge kraje, kajti na sedanjih tleh bi tudi v mirnem času ne mogli več živeti, ker nimajo nikakega premoženja ter opustošena bivališča in polja. Jediní, ki nesrečnikom poleg grške vlade izdatno pomaga, je po poročilu ubeglikov avstro-ogerski konzul v Kaneji. Naj bi se krščanske vlade blagohotno odzvale temu nujnemu pozivu, ker sicer bode vsled njihove krivde pomrlo strašne smrti na tisoče krščanskih prebivalcev.

Razgled po slovanskem svetu.

Stoletnica rojstva pesnika Mihanovića.

Iz Zagreba, 10. junija.

10. junija je minulo 100 let, kar se je rodil pesnik hrvatske himne Anton Mihanović v belem Zagrebu. Zagrebško pevsko društvo „Kolo“ je hotelo, da se ostanki pokojnega pesnika, ki počiva v Klanjcu, prenesó v Zagreb ter tukaj slovesno položé v grobnico ilirskih probuditeljev. Ali ta želja domoljubov hrvatskih se za zdaj ni mogla spolniti, ker v to ni privolila hči pokojnikova, ki živi v Klanjcu ter čuva grob svojega očeta. Proslavila se je zategadelj ta stoletnica le s koncertom, ki je sijajno izpal.

Pa tudi ostala hrvatska pevstva so proslavljala spomin pokojnega pesnika, in še posebno svečanost so imeli v Klanjcu, kjer so se zbrali k slavi rodoljubi iz celega hrvatskega Zagorja. Po cellem Hrvatskem je odmevala ta dan hrvatska himna „Lijepa naša domovino“ ter ogrevala srca vseh pravih rodoljubov, ki potrebujejo duševnega okrepila v teh za domovino našo tako neugodnih časih.

Ko se je narodil Mihanović, hrvatski narod še ni bil vzdramljen v narodnem pogledu. Takrat je bil službeni jezik latinski, in kdor je hotel kaj veljati, moral se ga je naučiti. Se le za Napoleonom se je začela širiti narodnostna ideja iz Francoske tudi v sosedne dežele. Tako je prišla na Slovensko in Hrvatsko. Na Slovenskem imamo takrat pesnika Vodnika in na Hrvatskem Antuna Mihanovića, oba znamenita prvobuditelja narodna.

Mihanović je dobro presodil okolnosti časa svojega ter je bil pravi predhodnik ilirizma. On je pri-

pravil pot Gaju; on je zaoral narodno njivo, po kateri je po Gaju posejano seme bujno izraslo. Mihanović je poznal dobro dalmatinsko-hrvatsko literaturo ter se je odločil že takrat, da izda znameniti Gunduličev epos „Osman“ za hrvatski narod; zraven tega pa je hotel izdajati tudi hrvatski časopis, da ž njim budi narod. Vendar pa so bile zapreke tako velike, da Mihanović svojih osnov takrat ni mogel izvesti, pač pa je s tem pokazal na dve glavni točki narodnega preporoda. Že prvi prvobuditelji ilirizma so se lotili teh težav, pa se more zagledati smatrati Mihanović kot oče ilirizma. Gaj je izvel ono, kar je zasnoval Mihanović. A da je to delo bilo plemenito, je najbolji dokaz, da se je tako hitro razširilo v narodu hrvatskem. Mihanović je bil tudi prvi, ki je spoznal, da je narečje štokavsko najbolj prikladno za književni jezik, ker se po tem narečju more večidel južnih Slovanov najpreje zbliziti. V tem uverjenju ga je utrjevala dalmatinsko-hrvatska ali dubrovniška književnost, katera se je tako krasno razvila v omenjenem dijalektu. Mihanovićevih nazorov so se tudi poprijeli ilirci ter so s to idejo tudi prodrli po hudih borbah s svojimi protivniki, ki so hoteli pridržati kajkovščino za književni jezik hrvatski.

Vkljub vsem tem zaslugam morda se vendar Mihanovićevo ime ne bi toliko spominjalo, da ni zložil lepe pesme „Lijepa naša domovina“, katera ga je proslavila in ga ovekovečila. Ta himna se zdaj poje pri vseh svečanih zgodah. Ona Hrvate oduševlja v vseh narodnih slavnostih. Poje jo pa vselej ves narod z največjim oduševljenjem, pa se more v resnici smatrati za pravo narodno himno. Kar je Čehu „Kde je domov mŕ“, Poljaku „Jeszcze Polska nie zginieła“, Slovincu „Naprej zastava slave“, Francozu marseljeza, to je Hrvat „Lijepa naša domovina“.

Ta pesem je pa tudi složena v pravem ilirskem duhu. Ona slavi lepoto in veličino hrvatske zemlje, bodri Hrvate na delo in borbo, kliče Hrvate iz vseh dežel na složno delovanje, da se združé vsi v jedno celino. V tej pesmi je pravi program zedinjenja kulturnega pa tudi političnega vseh Hrvatov. Ni čudno tedaj, da jo probujeni hrvatski narod tako oduševljeno prepeva ter jo smatra za svojo pravo narodno himno.

Na meji Hrvatske in Slovenije v prijaznem Klanjcu počiva truplo nepozabnega Mihanovića, ki je tako goreče ljubil svojo takrat še pozabljeno domovino. Hrvatski narod, katerega je pomagal on buditi, slavi ga zdaj v svoji probujenosti in zavednosti. Daj Bog, da bi se hrvatski narod zedinil, kakor je to želel že pokojnik, in da bi tako zedinjen mogel vršiti ono kulturno nalogo, katera mu je po previdnosti božje brez dvoma namenjena na našem jugoiztoku. Za to zedinjenje je zavzet tudi slovenski narod ter kliče: Slava Mihanoviću, prvobuditelju slovanske vzajemnosti!

Socijalne stvari.

Ritualni umor judovski.

Meseca aprila je izpostavila „mednarodna umetnost“ v Parizu znamenito sliko nekega ogerskega slikarja.

Mikavna je slika in grozo vzbujajoča. Smelo je proizvedena in s prav značajnimi črtami. In da se je ta slika izpostavila, to je zajedno boj za umetnost, boj za resnico. Slikar je oživil jednega onih prizorov iz ritualnih umorov, ki so v navadi pri židovih; predstavlja ga tako živo, da se zdi, kakor da bi vse živelo pred očmi gledalčevimi.

Na sredi je videti neka bela podoba. To je devica, katero žrtvujejo, dekle kakih 15 let; rumeni lasje se ji sipljejo po plečih; star žid drži za levo roko, katero dere z žrebljem. Drugi drži desnico in jo česa z zobmi. Dva druga, jeden izmed njiju rabinec, jej držita noge in jih izrezavljata z noži.

Okrog je gruča možkih in ženskih, od katerih drže nekateri posode, da lovijo kri, ali pa se pogovarjajo, kakor da bi bili pri kaki vsakdanji operaciji.

Kakor si je lahko misliti, nastal je grozen krik med židovi, ko se je izpostavila podoba. To je silovito ugovarjanje, to je hrupen srd. Nikdar si še nikdo ni upal izpostaviti to nečisto šego izraelsko v vsej njeni goloti in sramoti. Židje se trudijo bolj ko kedaj poprej zanikati take žrtve. Vkljub temu pa te vendar eksistujejo.

Sicer pa, kako bi se moglo o tem dvomiti? Saj se je ritualni umor, ki je bil povod sliki, o ka-

teri govorimo, vršil še le nekaj mesecev poprej, in sicer pri Ostrogonu na Ogorskem dne 17. oktobra l. 1895.

Ogrski listi so takrat pisali o tem zločinu: Po načelu, da je kristijan le hlapec židov in njegova kri njemu hrana, usmrtijo Izraelitje vsako leto jednega dečka ali jedno devico krščanske vere in arijskega rodu, da si zadobijo krvi. To krv zmešajo z moko ali pa namočijo vanjo kose platna, čegar kosce razdelijo med vse družine židovske po celem svetu. Ti mali kosci so pomešani s testom, iz katerega se je napravil velikonočni kruh. Istotako dajo tudi na ženitovanjski pojedini mladima zakoncema pojesti jajce, katero je potrošeno s črnim prahom. Ta prah je posušena kri krščanska.

Obredni umor se vrši tako, da se z žreblji pika in bode po telesu, dokler ne sledi smrt. Kri se zbira v posode.

Vrše se ti umori z grozovitostjo, lastno semitskemu plemenu. Žrtvi izderejo oči, odrežejo nos, mučijo jo nekaj ur.

Že nekaj let sem se dogajajo ti umori večinoma na Avstrijskem, in posebno na Ogorskem, ker je moč židov v tej deželi večja kakor kje drugod na svetu.

Tu se še lahko navede drug dokaz, da eksistuje obredni umor. Ta pa datira od dne 19. sušca l. 1895.

Takrat je neki Turek grede iz gozda pri Damasku zapazil žida bežečega mimo njegove koče in nosečega na hrbtu vrečo. Meneč, da mu je žid ukradel kaj drv, ga je prijel in zahteval, da mu pokaže, kaj je v vreči. Žid se je ustavljal, a Turek ga dobro držal.

„Samo malo ščene imam v svoji vreči“, reče žid.

Turek odpre vrečo vkljub vsem prošnjam židovim in zagleda grškega dečka treh let nezvestnega; usta je imel zatlačena z zemljo.

Ljudje privro vkup. Kristijani vedo žida na policijo; toda ta nje zapre, žida pa izpusti. Turku se je celo zapovedalo pod kaznijo prognanstva, da mora o tem molčati. (Iz francoskega.)

Glasba.

4 Fuge za polne orglje in uporabo ob koncu sv. maše. Zložil Danilo Fajgelj. Cena 30 kr. op 127.; v Ljubljani. Tiskali in založili J. Blasnikovi nasledniki. — Pokojni slavnostni Jožef Böhm, profesor glasbe na Dunaji, je neke preludije g. Danila Fajgeljna pred več leti pregledoval; izustil je kratke besede: Ta gospod naj le pridno uglašbuje (komponira). Iz teh besedi je razvidno, da je bil g. J. Böhm zadovoljen z delom g. skladatelja. Ker je pa to delo že 127. je tudi razvidno, da g. Fajgelj prav marljivo uboga profesorja Böhma. Fuge pravilno komponirati ni lahko, kajti zahteva se velika izobraženost v glasbi. Kontrapunkt in sploh vse kanonične oblike mora skladatelj v malem prstu imeti. G. Fajgeljnu pa imitacije, kontrapunkt in fuge kar igrajo tako. Toraj je ta gospod v glasbi zelo izvežban, zasluži vsestranskega priznanja. Pri teh fugah bi le želeli, da bi reperensije bile bolj v paralelnem tonovem načinu. To delo prav vro priporočamo č. g. orgljavcem. P. A.

Iz mestnega zbora ljubljanskega.

V Ljubljani, 16. junija.

V pričetku izredne seje se zahvali župan g. Hribar za zaupanje tovarišev-odbornikov, katero so mu naklonili pri izvolitvi, ter izjavlja, da bode po svoji moči deloval v blagor mesta in prebivalstva. Pri vsem delovanju pa zaupa na pomoč božjo, marljivost mestnih odbornikov ter njihovo ljubezen do prebivalstva.

Nato se župan v toplih besedah spominja pokojnega odbornika I. Černe-ja, ki je bil l. 1894 izvoljen v mestni zbor ter z zanimanjem spremljal delovanje mestnega sveta. Černe je bil iz stare narodne rodbine, katere vreden član je bil vsikdar.

Nadalje omenja velike izgube, ki je zadela vso Slovenijo s smrtjo poslanca kanonika Kluna. Karol Klun je bil v marcu l. 1876 izvoljen v mestni svet, iz katerega je v aprilu 1879 le zato izstopil, ker so ga mnogoštevilni posli prisilili v to. Delovanje njegovo v mestnem, deželnem in državnem zboru je v obče tako znano, da je ni treba še posebe omenjati. Pokojnik sicer ni pripadal stranki, kateri ima čast pripadati govornik, toda bil je iz

vsega srca vnet za blagor slovenskega naroda, kajti akoravno je hodil po drugih potih, je vendar imel pred seboj isti, z nami skupni cilj.

V znamenje sožalja vstanejo odborniki raz seže in soglasno vsprejmo predlog, da se zabilježita sožalji v zapisnik.

Pri prvi točki predsedstvena naznanila naznani župan, da je v direktorij mestnega vodovoda načelnikom voljen odbornik Subic, namestnikom odb. Gogola, v direktorij mestnega užitninskega zakupa pa odbor. Senekovič.

Dalje naznani, da je stavbinski red dobil Najvišje potrjenje.

Konečno izrazi župan željo, naj bi razni odseki povabili k svojim posvetovanjem tudi dotične magistratne referente, da se ti pouče temeljiteje o dotični stvari in se z njihovim nasvetom olajša ter pospeši delovanje odsekov.

Nato prebere zapisnikar dopis deželnega odbora glede dovoljenega državnega posojila. V dopisu se povdarja, da se bode mestu naklonilo kar največ mogoče posojila, in da je stvar nujna, ker se ima o tej zadevi posvetovati deželni zbor, ki se snide 6. julija.

Odbornik Gogola predlaga, naj mestni svet takoj ukrene vse, kar je potrebno storiti v tem cziru, posebno glede garancije.

Nujnost predloga se vsprejme in na predlog odbornika dr. Tavčarja se vrši takoj posvetovanje mej pravnim in finančnim odsekom.

Po daljšem prestanku predlaga v ime skupnih odsekov odbor. dr. Tavčar, naj mestna občina prevzame posojili v znesku 450.000 za regul. namene in 500.000 za oškodovane posestnike v Ljubljani v smislu državnega zakona ter prevzame garancijo za obe posojili. Glede nadaljnih določil o pokritju in anuiteti itd. se je sporazumeti z dežel. odborom.

Pri tretji točki se je vršila dopolnilna volitev v dva odseka. Za stalni zdravstveni svet je oddanih 23 glasovnic in sta bila soglasno izvoljena odbornik Zabukovec in vitez Zitterer, v odbor za gospodarsko nadzorstvo o meščanski imovini pa je bil izvoljen z 22 glasovi odbornik Žitnik.

Poročilo stavbinskega odseka glede izposlovanja zakonite veljavnosti splošnemu regulacijskemu načrtu odpade vsled pojasnila županovega.

Daljša debata se vname pri poročilu policijskega odseka o biciklističnem redu. Poročevalec Zabukovec poroča, da se je izdelal in vposlal vožni red obema biciklističnim kluboma, katera sta ga odobrila z neznatnimi spremembami, ter predlaga, naj se takoj odobri in predloži vladi v potrjenje. Vožni red je nujen iz varnostnih oziror.

Odbornik Pirc se izjavi proti vožnemu redu, ker se s tem ne odpravijo nedostatki, ki pa izvirajo pravo za pravo le iz bojazni nervoznega občinstva. Nevarnost more pretiti le kolesarju samemu. Konečno mu tudi ne ugaja, da se upoštevata samo dva kluba, ko je vendar več kolesarjev. Nikakor torej ni prav, da bi se vsi obdačili. Red je sicer potreben, toda ne v tem smislu in iz teh vzrokov, kakršne je navedel poročevalec.

Podžupan dr. vitez Bleiweis govori za vožni red, kakor ga imajo vsa večja mesta, kjer je živahen promet. Poleg tega bode pa kmalu vpeljan red za celo državo. Za potrebno kontrolo se pa sme tudi nekaj malega zahtevati, in sicer od vseh biciklistov.

Nadaljne debate so se še udeležili župan ter odbornika Gogola in Majaron in je konečno z 12 glasovi obveljal predlog odbornika Pirea, naj se vožni red vrne odseku nazaj v nadaljno proučevanje.

Prošnja prebivalcev Poljanske ceste za redarsko stražnico se na predlog podžupana dr. viteza Bleiweisa odkloni, ker v letošnji proračun ni ustavljena potrebna svota. Redarstvo bi se moralo namreč pomnožiti za 12 oseb. Mesto tega se pa naroči mestnemu magistratu, da odredi potrebno število redarjev na Poljansko cesto.

Iz poročila odbornika Subica kot načelnika vodovodnega direktorija, katero se je vzelo na znanje, povzamemo, da je bilo v letu 1895 dohodkov 52.888 gld. in 50.965 gld. troškov, torej prebitka 1923 gld. Dohodki so bili za 12.388 gld. večji, kakor je bilo proračunjeno. Konec leta 1895 je bil vodovod napeljan v 890 hiš in sedaj niti 100 hiš ni več, ki bi ne imele vodovoda. Vsa dolžina vodovodnih cevi znaša 31.355 metrov in se je dvignilo celo leto 656 milijonov litrov vode.

Konečno se je izrekla želja, naj bi mesto ustanovilo delarno, koder bi se po določenih cenah popravljale pipe in druge vodovodne stvari, ker prevroča to delo posestnikom velike troške za malenkostne stvari.

Zupan odgovarja, da se magistrat že peča s tem vprašanjem in bode poročal v prihodnji seji.

Dopis deželnega odbora glede znižanja vodarine za porabo vode v deželni bolnišnici je dal povod daljši debati.

Poročevalec G o g o l a pojasnjuje, da plačuje sedaj deželna bolnišnica 7 kr. od m^3 vode in jo je porabila od 12. decembra 1895 do 2. aprila 1896 povprečno $280m^3$ na dan. Ker pa se je znižala cena vode državni železnici na 5 kr. m^3 in so se tudi tobačni tovarni dovolila znižanja, akoravno ne porabita ti dve podjetji toliko vode, kakor bolnišnica, zato naj se ji zniža vodarina do preklica na $5\frac{1}{2}$ kr. od m^3 .

Podžupan dr. vitez Bleiweis pravi, da se treba ozirati na to, da je bolnišnica dobrodelen zavod in ima mesto od nje dobiček, ter predlaga 5 kr. od m^3 .

Odbornik S u b i c zagovarja predlog poročevalcev, ker morajo stroji radi bolnišnice vsaj dve uri več na dan delati in se torej sme zahtevati $\frac{1}{2}$ kr. več.

Odbornik dr. Gregorič pojasni, zakaj se je v prvih mesecih porabilo več vode. Vršile so se namreč razne poprave pri pipah itd., sedaj je pa vse vrejeno in se opaža vedno manjša uporaba. Iz tega vzroka toplo priporoča znižanje vodarine na 5 kr.

Pri sedmi točki poroča odbornik S e n e k o v i č o določitvi tarife za oddajo električne luči in moči. Obširno poročilo se odobri in se magistratu naroči, da se tarif natisne v obeh jezikih ter z okrožnico dpošlje vsem hišnim posestnikom in interesentom, ki naj se izjavijo, kakošno luč in koliko žarnic želé imeti.

Gledé oddaje dobave drogov poroča odbornik S u b i c, da sta došli dve ponudbi. Najugodnejša je ona Fr. Lavriča iz Trsta, ki zahteva 3500 glđ. Poročevalec predlaga, naj se dobava odda temu ponudniku z naročilom, da dostavi droge do konca tekočega leta.

Predlog gledé razsvetljave Martinove ceste je predlagatelj Turk sam umaknil in torej ni prišel na dnevni red. Točke 9 — 11 so se pa prestavile na tajno sejo. Konec javne seje ob 9. uri zvečer.

Trgovska in obrtniška zbornica.

(Dalje.)

IX. Podpredsednik Anton Klein poroča, da je c. kr. deželna vlada poslala v poročilo prošnjo tržkega odbora v Radečah, da bi se naj doslej obstoječih 6 letnih in živinskih semnjev pomnožilo na 11. V Svibnjem sta bila doslej 1. in 25. maja vsakega leta semnja, katera je od Radeške grajščine kupila posestnica Ana Lenart. Ker sta ta dva semnja vsled krajevne lege le slabo obiskana in ni v Radečah od srede aprila do konca junija nobenega semnja, je tržki odbor kupil sejmsko pravico od Ane Lenart in je prosil, da bi se naj ta dva semnja, namesto pri Sv. Križu (v Svibnjem), vršila v Radečah. Po zborničnih poizvedovanjih l. 1874 se je dognalo, da ni najti listine, s katero bi se bil dovolil semenj dne 1. maja, pač pa se vrši semenj dne 25. maja na podlagi privilegija z dne 15. oktobra 1795. Ker je c. kr. okrajno glavarstvo v Krškem poučilo tržki odbor v Radečah, da ni moči na ta način pridobiti semnjev, je to prosilo za dovolitev, da bi se smelo vršiti nadaljnjih 5 letnih in živinskih semnjev v Radečah, ki naj bi morda bili 25. januarija, 25. maja, 24. julija, 9. avgusta in 11. oktobra. V Radečah je sedaj 6 letnih in živinskih semnjev in sicer: prvi ponedeljek v postu, ponedeljek pred sv. Jurijem, dan pred sv. Petrom in Pavlom, 1. septembra, ponedeljek po sv. Martinu in 27. decembra. Po zborničnih poizvedovanjih v l. 1874. se niso udeleženci mogli izkazati z nobeno dovolilno pravico za semenj v dan pred sv. Petrom in Pavlom; ostalih 5 semnjev se pa vrši na podlagi privilegija z dne 29. novembra 1842.

Prositelji se sklicujejo v svoji prošnji na okoliščino, da trg Radeče ni daleč oddaljen od železniške postaje na Zidanem Mostu in da se je po zgradbi mostu čez Savo zelo olajšal promet v Radečah, dalje, da so semnji v Radečah dobro obiskani, ker ima ta trg jako ugodno lego za semnje. To po-

trjuje tudi c. kr. okrajno glavarstvo ter ovrže ugovore občin Dvor, Sv. Križ, Planina, Rajhenburg in se izreka za pomnožitev semnjev v Radečah za tri, pri čemur se ozira na ugovor trga Laško. Po predlogu c. kr. okrajnega glavarstva bi se naj sejmski dnevi nastopno določili: 25. januarija (nov), prvi ponedeljek v postu, ponedeljek pred svetim Jurijem, 28. junija, 9. avgusta (nov), 1. septembra, 11. oktobra (nov), ponedeljek po sv. Martinu in 27. decembra. Odsek se pridružuje mnenju c. kr. okrajnega glavarstva in je preverjen, da bo pomnožitev letnih in živinskih semnjev od 6 na 9 popolnoma zadostala. Ugodna lega trga Radeče priporoča pomnožitev semnjev v tem kraju in pričakovati je tembolj, da bodo ti semnji dobro obiskani, ker, kakor so poizvedovanja pokazala, so nekateri semnji v tem okraju prav slabo obiskani in ker oni v Svibnjem nimajo nobene veljave in bi se vsled tega fakično ne pomnožili semnji v tem okraju, če se na predlog c. kr. okrajnega glavarstva v Krškem ustreže prošnji radeškega trškega odbora. Odsek torej predlaga: Čestita zbornica naj v tem smislu poroča na c. kr. deželno vlado. — Predlog se sprejme.

(Konec sledi.)

Občni zbor c. kr. kmetijske družbe kranjske

dne 11. junija 1896.

Zbralo se je do 120 udov. Veleposestvo je bilo številno zastopano. Vlado zastopa vladni tajnik pl. Cron, deželni odbor vodja Povše, ljubljansko mesto župan Hribar. Ob $\frac{1}{4}$ 10 otvori predsednik cesarski svetnik Murnik občni zbor. V kratkih potezah poda pregled stanja kmetijstva v sedanjem času zlasti z ozirom na zakonodajo. Po običajnih pozdravih in živijo klicih na presvitlega cesarja se občni zbor otvori.

Vladni zastopnik obeta v slovenskem in nemškem jeziku, da bode vlada vedno podpirala namene kmetijske družbe in podružnic.

Zastopnik deželnega odbora poslanec P o v š e izjavlja, da izpolnjuje deželni odbor samo svojo dolžnost, ako pospešuje namene kmetijstva. Kranjska dežela stori v kljub svoji revščini prav veliko v povzdigo kmetijstva. Deželni odbor bode vse storil, da bode tudi v prihodnje pospeševal kmetijstvo.

Zupan H r i b a r priznava, da je kmetijska družba pod sedanjim vodstvom mnogo storila v prospah kmetijstva. Deželno mesto se mora le veseliti, ako kmetovalcem dobro gre. Ako se blagostanje kmetovalcev povzdigne, bode tudi glavno mesto laži prospevalo.

Tajnik P i r c poda ob kratkem poročilo o delovanju glavnega odbora kmetijske družbe za l. 1895. L. 1895 je družbi pristopilo 502 novih udov, tako da je imela koncem leta 18 častnih, 9 dopisujočih in 3192 pravih udov.

Kmetijskih podružnic je bilo l. 1895 že 75. V tekočem letu se jih je pa že 7 na novo ustanovilo.

Očita se rado kmetijski družbi, da preradodarno dovoljuje ustanovitev kmetijskih podružnic, toda skušnja uči, da ravno tako imenovane župne podružnice kaj uspešno delujejo, ker nimajo svojih udov preveč razkropljenih. Take podružnice vtegnejo biti podlaga novih kmetijskih zadrug, kadar se ustanove.

Tajnik poroča nadalje, kako je glavni odbor kmetijske družbe izvršil sklepe zadnjega občnega zbora. Nakupili so se biki murbodenske pasme in se razdelili po Dolenjskem, vendar živinorejcem ta goved radi bele barve ne ugaja.

Vsled prošnje glavnega odbora se bode v kratkem prenaradil zakon za povzdigo govedoreje. Doseglo se je, da prihaja živinozdravnik redno vsak mesec iz Radovljice v Bohinj.

Kmetijska družba je kupila po naročilu lanskega občnega zbora 3 pare berkširskih prašičkov ter jih oddala poljedelcem v šentjanejskem okrožji. Tudi glede dobave živinske soli se bodo dosegle kmalu olajšave, kakor je menda uže ministerstvo obljubilo. Živinska sol se bode ravno tako, kakor kuhinjska sol, lahko dobila v prodajalnicah po stalni ceni.

Izvršujoč sklep, naj glavni odbor sprosi ustanovitev kmetijsko-kemijskega poskušališča je glavni odbor prosil visoki deželni zbor v ta namen podpore in priprošnje pri visokem c. kr. kmetijskem ministerstvu za prispevek. Upanje je, da se dovoli bolj majhno poskušališče.

Pri družbeni podkovski šoli ni posebne premembe. Učenci imajo priliko podučiti se v podkovstvu, ker se je na zavodu podkovalo nad 1000 konj. V zakup vzeti gospodarski dvorec na Viču prav izvrstno uspeva. Goved simedolskega plemena se povsem dobro redi.

Iz drevesnice se je izdalo leta 1895 črez 15.000 visokodebelnatih drevesec. Ker je na družbenem vrtu premalo prostora, je moral glavni odbor dva orala zemljišča vzeti v zakup. Ribje vališče in vzgojevališče je pod vodstvom profesorja Ivana Franketa v najlepšem stanu. Družbeno uradno glasilo „Kmetovalec“ se je tiskalo v 4000 izvodih.

Glavni odbor je kar je največ mogoče bilo pospeševal razne panoge kmetijstva. Narcčeval je svojim udom ruskega lanenega semena in deteljinega semena.

(Dalje sledi.)

Dnevne novice.

V Ljubljani, 17. junija.

(Liberalne fraze.) Poslanec dr. Tavčar je v nedeljo poročal svojim volilcem v Novem mestu. Kakšno je bilo to poročilo, spoznajo čitatelji najložje, ako jim podamo iz „Naroda“ konec njegovega govora, v katerem se zreali ves dr. Tavčarjev duh. Končal je tako-le: „Dandanes slovenski narodnosti ne preti od nemških veleposestnikov nevarnost, največja nevarnost jej pa preti od ultramontanske, brezdomovinske stranke, ki se je že ugnezdila in se še ugnezuje po našh župniščih in kapelanijah. Da bi to brezdomovinsko, in po duhu starih inkvizitorjev napihnjeno ultramontanstvo ne prepredlo cele kronovine, in da bi v deželnem zboru ne zabranjevalo mirnega in objektivnega postopanja, to hotelo je preprediti premirje, skleneno mej našo in mej stranko veleposestnikov. In če se ta namen doseže, veseli bomo vsi končnega uspeha, posebno pa vsi tisti, ki nočemo, da bi naša ljuba Kranjska padla na tisti duševni nivó, na kojem se je nahajalo prebivalstvo rimske kampanije, ko je še papež vladal nad njo“. Za danes na te besede le omenimo, da smo take in jednake fraze že večkrat čitali po liberalnih čifutskih listih, da pa smo vselej rekli in tudi sedaj rečemo o takih besedah: Tako zaslepljena strast in nevednost se pač sami obsojata!

(V Št. Vidu na Dolenjskem) smo imeli 16. t. m. veliko sv. mašo po ranj. g. kanoniku Klun u. Prerano umrli g. kanonik je bil med nami znan, ker je vsako leto na povabilo našega č. g. župnika opravljal cerkveno žegnanje na Vidovo. Mnogo vernikov se je sešlo pri sv. opraviu moleč za ranjkega.

(Novi tržaški škof) Listi poročajo, kakor pravijo, iz zanesljivih virov, da je tržaškim škofom imenovan škof krški monsign. Andrej Š t e r k. Mi ne dvomimo, da je ta vest resnična, ker je vlada s tem imenovanjem vstregla predlogu pokrajinskih škofov, kakor tudi prošnjam škofijskih vernikov. Škofija tržaška si sme čestitati, da se vrne nazaj v Trst kot škof monsign. Šterk, ki je bil pri vseh zelo priljubljen kot kanonik in stolni župnik. Leta 1894 je bil imenovan Šterk za škofa na otoku Krku. Dal Bog, da bi tudi v novem dostojanstvu mogel veliko delovati v blagor cerkvenega življenja v tržaški škofiji. Na mnoga leta!

(Koroški Slovenci in „Tagespost“.) Graška „Tagespost“, kakor znano, porablja vsako priliko, da hujska zoper koroške Slovence. Tako jo sedaj zlasti skrbi, ko bi za šolskim nadzornikom, ki gre v pokoj, zopet ne prišel kak strasten Nemec. Zato pripoveduje, kako Slovenci na tihem že delajo na to, da pride iz Kranjske (?) kak nadzornik na Koroško, da je imel v tem oziru že pokojni poslanec Klun v Hohenwartovem klubu napeljano posebno akcijo itd. — Ako se „Tagesposti“ potrebno zdi, da take stvari objavlja, je tem bolj potrebno, da zastopniki slovenskega naroda tudi po smrti Klunovi vse storé, da pride na Koroško po odstopu Gobanzevem res šolski nadzornik, ne pa nemško-političen agitator!

* * *

(Iz Št. Jurja) ob južni železnici smo prejeli sinoči po sklepu lista nastopni brzojav: Gosp. Franc B r g l e z, duhovnik v pokoju je danes tukaj umrl. Pogreb je v četrtek dopoldne ob desetih.

(Nezgodna na železnici pri Slovenski Bistrici.) O tej nesreči smo že včeraj poročali brzojavno, danes še dostavimo, da je v ponedeljek ob $\frac{1}{4}$ 6. uri pripeljal se vlak, vozeč iz Trsta na Dunaj, na kolodvor v Slov. Bistrico. V tem vlaku je bilo tudi nekaj vojakov 97. pešpolka. Zaradi vročine so imeli

vojaki pri vozu vrata odprta, ter so sedeli ob vratih noge pa so jim visele čez vrata. Nakrat začuje se strašen ropot in koj na to glasno klicanje na pomoč. Strojvodja nemudoma vstavi vlak in sedaj so videli, da je nek železniški voz napolnjen s premogom, ki ni bil podložen, prišel v tek ter se pomikal ravno proti vlaku, ki je došel na kolodvor. Ta voz je trčnil ob vozove pri vlaku, odtrgal vojakom čez prag viseče noge ter se na to prevrnil in obležal na kolodvoru. Več vojakov je bilo ranjenih, štirje pa posebno nevarno, od teh sta dva že na potu v mariborsko bolnišnico umrla vsled prizadehtih ran.

* * *

(Trdnjava v Stari Gradiški) ob Savi se bode opustila. Zgradili so jo v turških vojskah proti napadom divjih tolpe; danes nima nobenega pomena. — Trdnjava bi bila pripravna za kaznilnične delavnice.

Društva.

(„Rinka.“) Ustanovni zbor zadruge „Rinka“ v Celju, katera ima namen sezidati v Logarjevi dolini v Solčavskih planinah hotel, bo v soboto dne 20. t. m. popoldne ob 4. uri v prostorih Celjske čitalnice. Pri tem zboru sprejela se bodo pravila, sklenila zadruga pogodba, sprejemali pristopi za družnikov in volilo načelnštvo. — Prijatelji tega velevažnega podjetja se vabijo k obilni udeležbi.

(C. kr. poštnohраниčni urad) na Dunaju razpošilja okrožnico z računom za mesec maj. — Vložilo se je 1.176.159 krat skupaj za 142.249.975 gl., od tega na Štajerskem 4.833.374 gl., na Koroškem 1.439.372 gl., na Kranjskem 1.241.595 gl., po Primorju 2.464.917 gl., po Dalmaciji 647.906 gl., a vrnili so 317.714 krat za 139.550.483 gl., od tega pride na Štajersko 2.402.783 gl., na Koroško 432.784 gl., na Kranjsko 464.713 gl., na Primorje 1.377.924 gl., na Dalmacijo 112.022 gl. — Od dne 12. jan. 1883, ko je zavod začel poslovati, vložilo se je 91.988.240 krat v skupnem znesku za 10.854.822.127 gl. 71 kr., izvzelo pa 25.125.445 krat za 10.751.474.004 gl. 94 kr., tako je v blagajnici preostalo čistih 103.348.122 gl. 77 kr. — V prometu nahaja se 1.144.508 vložnih 29.515 čekovnih in 11.959 rentovnih knjižic, zadnje so vredne 14.380.060 gl. — Mej izplačali nahaja se tudi znesek za 29.958.835 gl., za kar je urad vložnikom po želji kupil in odposlal vrednostnih papirjev. — Število vložnikov naraslo se je za 3.293 oseb v varčevalnem, za 168 v čekovnem in za 160 v nakazničnem (clearing) prometu. — Ob svojo knjižico je prišel po jeden vložnik v Laškem Trgu (velja 94 kr.), v Trzinu (54 kr.), v Grižah pri Celju (60 gl. 33 kr.); pravico do nove knjižice ima prvi dne 11. junija, drugi 28. junija, tretji pa 26. junija. — V neuradnem delu okrožnice najdeš podatke o poštni hranilnici na Ogerskem, Francoskem, Poljskem, Nizozemskem, Švedskem. Priloga ponatiskuje „Letopis“ za leto 1895, o katerem je naš list že nekoliko povedal, in bo priložnostno prišlo na vrsto še več.

Telegrami.

Trst, 17. junija. Z velikim veseljem in posebno hvaležnostjo pozdravljajo isterski Slovani novico, da je cesar imenoval monsignora Andreja Šterka, škofom v Trstu.

Gradeo, 17. junija. Ministerski predsednik je obiskal v teku včerajšnjega dne več javnih zavodov, mej njimi vseučilišče, drž. obrtno šolo, deželni muzej itd. Zvečer je priredil ces. namestnik marki Bacquehem obed, katerega so se poleg grofa Badenija udeležili deželni glavar grof Attems, stolni prošt dr. Winterer, predsednik deželnega nad-sodišča Schmid, podžupan dr. Bayer, bivši namestnik baron Kübeck in več drugih dostojanstvenikov.

Dunaj, 17. junija. Bolezen se je poslancu Lienbacherju zopet shujšala.

Trst, 17. junija. Kolera v Aleksandriji pojenjuje, širi se pa v Kairi, kjer umrje povprek na dan 60 do 70 ljudi.

Carigrad, 17. junija. Neki Softa je umoril 13. t. m. nekega Armenca in drugi dan je bil po povelju armenskega odbora umorjen Armenec, ki je služil v turški tajni policiji.

Najbolje priporočena
za preskrbljenje vseh
v **kurznem listu**
saznamovanih
menic in vrednostij

Berolin, 17. junija. Državni zbor je dovolil včeraj 1.288.000 mark za četrto brzovjavno zvezo mej Nemčijo in Anglijo.

Madrid, 17. junija. Iz Havane se poroča, da so vstaši napadli osobni vlak z dinamitno bombo ter nato streljali na popotnike. Dva popotnika sta težko ranjena.

Rim, 17. junija. Listi poročajo, da se je general Baldissera že naveličal Afrike in da prosi vojaškega ministra, naj ga zaradi bolehnosti odpokličejo iz eritrejske kolonije. — Pravi vzrok nezadovoljnosti generalovi pa je baje ta, da so mu pustili premalo vojakov v Afriki ter da si s temi ne upa braniti kolonije pred sovražnikom.

London, 17. junija. „Daily News“ poroča iz Kaire, da se je pokazala kolera tudi mej angleškimi četami.

Foulard-svila 60 kr.

do gl. 3-35 meter, — japonska, kitajska itd. v najnovejših vzorcih in barvah, tudi črna, bela in barvena **Henneberg-svila** od 35 kr. do gl. 14-65 meter — gladka, progasta, križasta, vzorčasta, damasti itd. (ok. 240 razn. kakovostij in 2000 razn. barv, vzorcev itd.) **Poštnine in carine prosto na dom.** — Vzorec obratno. — Dvojnati pismeni pošto v Švico.

Tovarne za svilo G. Henneberg

26 e. in kr. dvorni zalagatelj, **Curlh.** 17-7 2

Proti revmatičnim bolečinam

uporablja se za vrbiranje bolečih telesnih delov
antirheumon lekarja Piccolija v Ljubljani (Dunajska cesta).
Cena steklenici 25 kr. 125 (50-17) 5

Umrli so:

15. junija. Terezija Svete, šolskega sluga žena, 38 let, Poljske ulice, šolsko poslopje, jetika. — Marija Šuligoj, usmiljena sestra, 27 let, Kravja dolina 11, jetika.

16. junija. Anton Nedvčd, umir. e. kr. glasbeni učitelj, 67 let, Frančiškanske ulice 12, otrpnjenje hrbtnega mozga.

V hiralnici:

15. junija. Uršula Sterniša, gostija, 70 let, ostarelost.

Tuji.

15. junija.

Pri **Slonu**: Seberini, Herrnhelser, Noot, Vogel, Abeles, Türk, Springer, Hermann, Epstein z Dunaja. — Wutscher iz Št. Jerneja. — Eisenzapf, Rolli, Kert iz Trsta. — Walland iz Celja. — Vergottini iz Poreča.

Pri **Maliču**: Weekher, Puszkeller, Bolgeri, Weiss, Berner, Haack, Zeller, Pollak, Herzog, Schachtler z Dunaja. — Fiebig iz Reutlingen-a. — Riedler iz Judenburg-a.

Pri **Bavarskem dvoru**: Loger iz Bistrice.

Pri **Lloydu**: Lenarčič iz Nove Vasi. — Flego iz Trsta.

Pri **Južnem kolodvoru**: Hayd iz Celovca.

Pri **avstrijskem caru**: Cerar iz Blagovice. — Eržen iz Divače. — Böcher iz Frankenthal-a. — Grill iz Allsag-a.

Vsebina 12. zvezka 1896:

1. Knez Ljudevit. Zložil A. Hribar. Pod grajsko lipo. Slovenija mati. Na preji. Torklja. 2. Najmlajši mojster. (Povest iz l. 1608.) Spisal Velimir. (Dalje.) 3. Materina obluba. (Povest.) Spisal Dobravec. (Dalje.) 4. Vzori in boji. Po prijateljevih pismih pri-

občil Jož. Ošaben. (Dalje.) 5. Ptuj. (Krajepisno-zgodovinska črtica.) Spisal o. H. Salamun. (Dalje.) 6. Kronanje ruskega carja v Moskvi. Spisal dr. Fr. L. (Dalje.) 7. Književnost: Slovenska književnost. Zgodovina slovenskega slovstva. 8. Razne stvari: Nove nade za bodočnost. Novo delo Al. Gangl-a. Luka Jeran. Slovanska knjižnica. Na platnicah: Socijalni pomenki. (Dalje.) — **Slike**: 1. Na kresni večer. M. Jama. 2. Na paši. Slikal A. Hartwich. 3. Arhangelski sobor v Kremlju. 4. Stolp Ivan Veliki v Kremlju. 5. Uspenski sobor v Kremlju. 6. Notranjščina Uspenskega sobora. 7. Luka Jeran.

Tržne cene v Ljubljani

dné 17. junija.

	gl. kr.		gl. kr.
Pšenica, m. st. . . .	8 —	Špeh povojen, kgr. .	66
Rež, "	7 —	Surovo maslo, " . .	75
Ječmen, "	6 60	Jajce, jedno	2
Oves, "	7 —	Mleko, liter	10
Ajda, "	7 40	Goveje meso, kgr. .	64
Proso, "	6 —	Telečje "	60
Koruza, "	5 20	Svinjsko "	64
Krompir, "	2 40	Koštrunovo " . . .	40
Leča, hčtl.	10 —	Piščanec	50
Grah, "	12 —	Golob	16
Fižol, "	10 —	Seno, 100 kgr. . . .	14
Maslo, kgr.	— 90	Slama, 100 " . . .	23
Mast, "	— 70	Drva trda, 4 kub.m.	6 20
Špeh svež, "	— 64	" mehka, 4 " . . .	4 60

Meteorologično poročilo.

Dan	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm.	Temperatura po Celziju	Vetrovi	Nebo	Mokrina v 24. urah v mm.
16	9. zvečer	755.5	17.1	sl. jzab.	oblačno	
17	7. zjutraj	735.1	15.4	sr. sever	oblačno	11.2
	2. popol.	735.1	18.9	sr. vzh.	"	

Srednja večerajšna temperatura 19.9° in za 2.0° nad normalom.

Išče se za farovž

kuharica,

lepega in pametnega vedenja, večja v kuhi in gospodinstvu, stara nad 30 let.

Več pové upravništvo „Slovenca“. 453 3—1

J. Bendik-ova

v Št. Valentinu na Nižjeavstrijskem

maščoba za
mazanje in likanje

je najbolje sredstvo
za ohranjenje usnja

in se dobiva

v Ljubljani

le pri trdku

Karol Weber

v Špitalskih ulicah.

Pred ponarejanji svari se sl. občinstvo. 112 25—11

354 1—1

Olga Nedvčd naznanja v svojem in svojega soproga Maksa Nedvčda imenu vsem sorodnikom, prijateljem in znancem prežalostno vest o smrti svojega iskreno ljubljenega, nepozabnega očeta, oziroma tasta, gospoda

Antona Nedvčd-a,

o. kr. glasbenega učitelja v pok., dosluž. glasbenega ravnatelja filharmonične družbe, častnega člana raznih pevskih društev, in imejtelja zlatega križa za zasluge,

ki je po dolgi, zelo mučni bolezni, previden s sv. zakramenti za umirajoče, danes popoldne ob 9. uri v 68. letu svoje dobe mirno zaspal v Gospodu.

Zemski ostanki dragoga pokojnika se bodo v četrtek, dné 18. t. m., ob 5. uri popoldne v hiši žalosti, Frančiškanske ulice št. 12, slovesno blagoslovili in nato na pokopališču pri sv. Krištofu položili v lasten grob k večnemu počitku.

Sv. maša zadušnice se bodo brale v več cerkvah.

Dragi pokojnik se priporoča v pobožen spomin in molitev.

V Ljubljani, dné 16. junija 1896.

Menjalnica bančnega zavoda

Schelhammer & Schattera

Wien,

I. Bezirk,

Stefansplatz
Nr. 11, Parterre.

Eksekutivne dražbe.

Franceta Prijatelja iz Škrajneka zemljišče (3345 gl.)
dné 26. junija in 29. julija v Ribnici.
Fortunata Cerčeka iz Dobrnj polovica posestva
(376 gld.) dné 27. junija (ponovitev) v Trebnjem.
Ane Božič iz Gorenje Vasi posestvo (2062 gld. 70 kr.)
dné 8. julija in 8. avgusta (ponovitev) na Krškem.
Frana Goršeta iz Dolenje Vasi, nepremakljivo posestvo
(2297 gld.), terjatev gld. 169-50, dné 3. jul. in 7. avg. v Ribnici.
Ivana Malina iz Ljubljane pohiše in vinska zaloga
(131 in 266 gld.), terjatev 220 gld., dné 6. julija in 26. julija
v Ljubljani.
Tomaža Misleja iz Griž nepremakljivo posestvo (1905 gl.),
terjatev 681 gld. 11 kr., dné 17. julija in dné 21. avgusta v
Vipavi.

„SIČARA“.

Za jedno lečenje (Trinkkur) zadostuje 1 zaboj z
36 litri, cena **33 kron** franco štacija Slavovski Samac.
Naslov: Sičara-uprava, pošta Modrič (Bosna).

Prodajalko,

zmožno v trgovini mešanega blaga, sprejemem
tako.

Ivan Žargi,
Kamnik.

443 3-2

L. BLAS,

knjigovez in izdelovatelj knjigoveških galant. predmetov
v **Ljubljani, Poljanski nasip šte. 12,**
se priporoča prečistiti duhovščini in slav. občinstvu v
naročila na vsakovrstno 441 4-2

vezanje knjig,

najelegantnejše vdelovanje vezanja in prevlečenje
pisalnih map in map za slike, kaset za naročke in
ovratnike in rokavice, urinih stojal, okvirov in stojal za
fotografije, toboliče za smodke, passepartout itd. itd.
v plišu, baržunu, atlasu itd. v poljubni barvi in
velikosti po zmerni natančnemu delu primerni ceni.

Razpis minuendo-licitacije.

Za zgradbo nove župne cerkve v Sostrem vršila se bode

minuendo-licitacija

dné 22. junija 1896 v Sostrem.

Dela oddala se bodo skupno ali pa vsako posebej. Proračun določen je
na **43.000 gld.**

Načrti in mere razgrnjeni so vsaki dan v župnišču v Sostrem.

Varščine položiti je 10 %.

Župnija Sostro, dné 15. junija 1896.

Miha Zupan,
župnik.

439 3-2

Velika zaloga stavbinskega materijala.

F. P. VIDIC & Comp. v Ljubljani

ponujajo po najnižjih cenah

Zarezane strešnike (Strangfalzziegel), najboljše in najceneje kritje streh.

Lončene peči in štedilna ognjišča iz lastne tovarne,

Češke peči.

Nastavke za dimnike in

(Steinzeug) za vodovode, stranišča itd.

cevi iz kamenine.

Šamotne ali mozajik plošče in plošče iz Portland-cementa za tlakanje

Roman-Cement.

Portland-Cement iz tovarne na Dorjem.

Ognju protivno opeko in plošče.

Strešno lepnico (Dachpappe) ter vse v stavbinsko stroko

Trstne storje in karbolinej.

Najnižje cene.

(265 30-22)

„THE GRESHAM“

zavarovalno društvo za življenje v Londonu.

Podružnica za Avstrijo:

Dunaj, I., Giselastrasse 1

v hiši društva.

Podružnica za Ogersko:

Pešta, Franz-Josefplatz

št. 5 in 6, v hiši društva.

Društvena aktiva dné 31. decembra 1894 kron 138,416.475—
Letni dohodki na premijah in obrestih dné 31. decembra 1894 25,319.668—
Izplačitve zavarovalnin in rent in zakupnin itd. za obstanka dru-
štva (1848) 304,342.593—
Mej letom 1894 je društvo izdalo 9233 police z glavnico 78,736.000—
Prospekte in tarife, na podlagi katerih izdaja družba police, kakor tudi obrazce za
predloge daje brezplačno

glavni zastop v Ljubljani

469 (12-11)

pri

Gvidonu Zeschko-tu,

Tržaška cesta, št. 3. II. nadstropje.

Vsled podiranja hiše 423 18-7

v Špitalskih ulicah št. 6

se je pričela **popolna**

razprodaja manufakturnega blaga

Fr. Petrič-a.

Prodajalo se bode pod tovarniško ceno.

Le kratek čas.

Cement, **železniške šine,** **traverze,**

264 22

vsakovrstno železo za vezi, strešni papir, cinkasti
in pocinkano ploščevino, storje za obijanje stro-
pov, samokolnice, vsakovrstno kovanje za okna
in vrata, sploh vse, kar se pri stavbah potrebuje,

priporoča po zelo znižanih cenah

Andrej Druškovič, trgovec z železnino

Glavni trg 9/10. Ljubljana. Glavni trg 9/10.

Dunajska borza.

Dné 17. junija.

Skupni državni dolg v notah	101 gld. 40 kr.
Skupni državni dolg v srebru	101 . 40 .
Avstrijska zlata renta 4%	122 . 80 .
Avstrijska krona renta 4%, 200 kron	101 . 30 .
Ogerska zlata renta 4%	122 . 79 .
Ogerska krona renta 4%, 200 kron	98 . 90 .
Avstro-ogerske bančne delnice, 600 gld.	966 . — .
Kreditne delnice, 160 gld.	351 . — .
London vista	119 . 90 .
Nemški drž. bankovci za 100 m. nem. drž. velj.	53 . 80 .
20 mark	11 . 75 .
20 frankov (napoleonor)	9 . 52 1/2 .
Italijanski bankovci	44 . 45 .
C. kr. cekini	5 . 65 .

Dné 16. junija.

4% državne srečke l. 1854, 250 gld.	144 gld. — kr.
5% državne srečke l. 1860, 100 gld.	155 . 25 .
Državne srečke l. 1864, 100 gld.	190 . — .
4% zadolžnice Rudolfove želez. po 200 kron	99 . — .
Tisine srečke 4%, 100 gld.	135 . 75 .
Dunavske vravnave srečke 5%	126 . 50 .
Dunavsko vravnavo posojilo l. 1878	106 . 75 .
Posojilo goriskega mesta	112 . — .
4% kranjsko deželno posojilo	98 . 50 .
Zastavna pisma av. osr. zem.-kred. banke 4%	99 . 25 .
Priporitetne obveznice državne železnice	222 . 50 .
„ „ južne železnice 3%	169 . 60 .
„ „ južne železnice 5%	129 . 75 .
„ „ dolenskih železnic 4%	99 . 50 .

Kreditne srečke, 100 gld.	198 gld. 25 kr.
4% srečke dunav. parobr. družbe, 100 gld.	136 . — .
Avstrijskega rudečega križa srečke, 10 gld.	17 . 70 .
Rudolfove srečke, 10 gld.	23 . — .
Salmove srečke, 40 gld.	69 . — .
St. Genois srečke, 40 gld.	70 . — .
Waldsteinove srečke, 20 gld.	61 . — .
Ljubljanske srečke	22 . 75 .
Akcije anglo-avstrijske banke, 200 gld.	155 . — .
Akcije Ferdinandovcev železn., 1000 gl. st. v.	3395 . — .
Akcije tržaškega Lloydja, 500 gld.	419 . — .
Akcije južne železnice, 200 gld. sr.	102 . — .
Dunajskih lokal. železnic delniška družba	61 . — .
Montanska družba avstr. plan.	78 . 50 .
Trboveljska premogarska družba, 70 gld.	161 . — .
Papirnih rubljev 100	127 . — .

Nakup in prodaja

vsakovrstnih državnih papirjev, srečk, denarjev itd.
Zavarovanje za zgube pri izrebanjih, pri izrebanju
najmanjšega dobitka.
Kulantna izvršitev naročil na borzi.

Menjarnična delniška družba

„MERCUR“
Wollzeile št. 10 Dunaj, Mariahilferstrasse 74 B.

Pojasnila v vseh gospodarskih in finančnih stvareh,
potem o kursnih vrednostih vseh spekulacijskih vrednostih
papirjev in vestni sveti za dosego kolikor je mogoče visocega
obrestovanja pri popolni varnosti

naloženih glavnih.